

S/4276

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
MINISTERSTWO GOSPODARKI

Tadeusz KUŹMA

**ASPEKTY ORGANIZACYJNE I PRAWNE
REALIZACJI ZADAŃ GOSPODARCZO-OBRONNYCH
(PRZYGOTOWAŃ OBRONNYCH) PRZEZ TERENOWE
ORGANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ,
SAMORZĄDOWEJ I PODMIOTY GOSPODARCZE
— WYBRANE PROBLEMY**

(kompedium wiedzy)

52437

WARSZAWA

2000

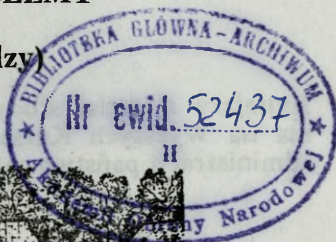
AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
MINISTERSTWO GOSPODARKI

Tadeusz KUŹMA

**ASPEKTY ORGANIZACYJNE I PRAWNE
REALIZACJI ZADAŃ GOSPODARCZO-OBRONNYCH
(PRZYGOTOWAŃ OBRONNYCH) PRZEZ TERENOWE
ORGANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ,
SAMORZĄDOWEJ I PODMIOTY GOSPODARCZE
— WYBRANE PROBLEMY**

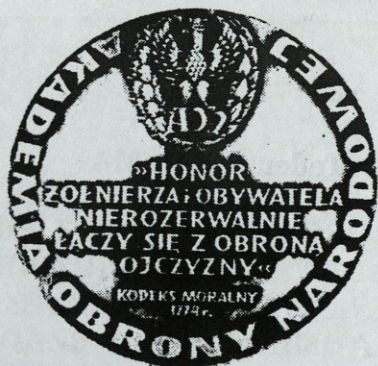
(kompendium wiedzy)

WARSZAWA

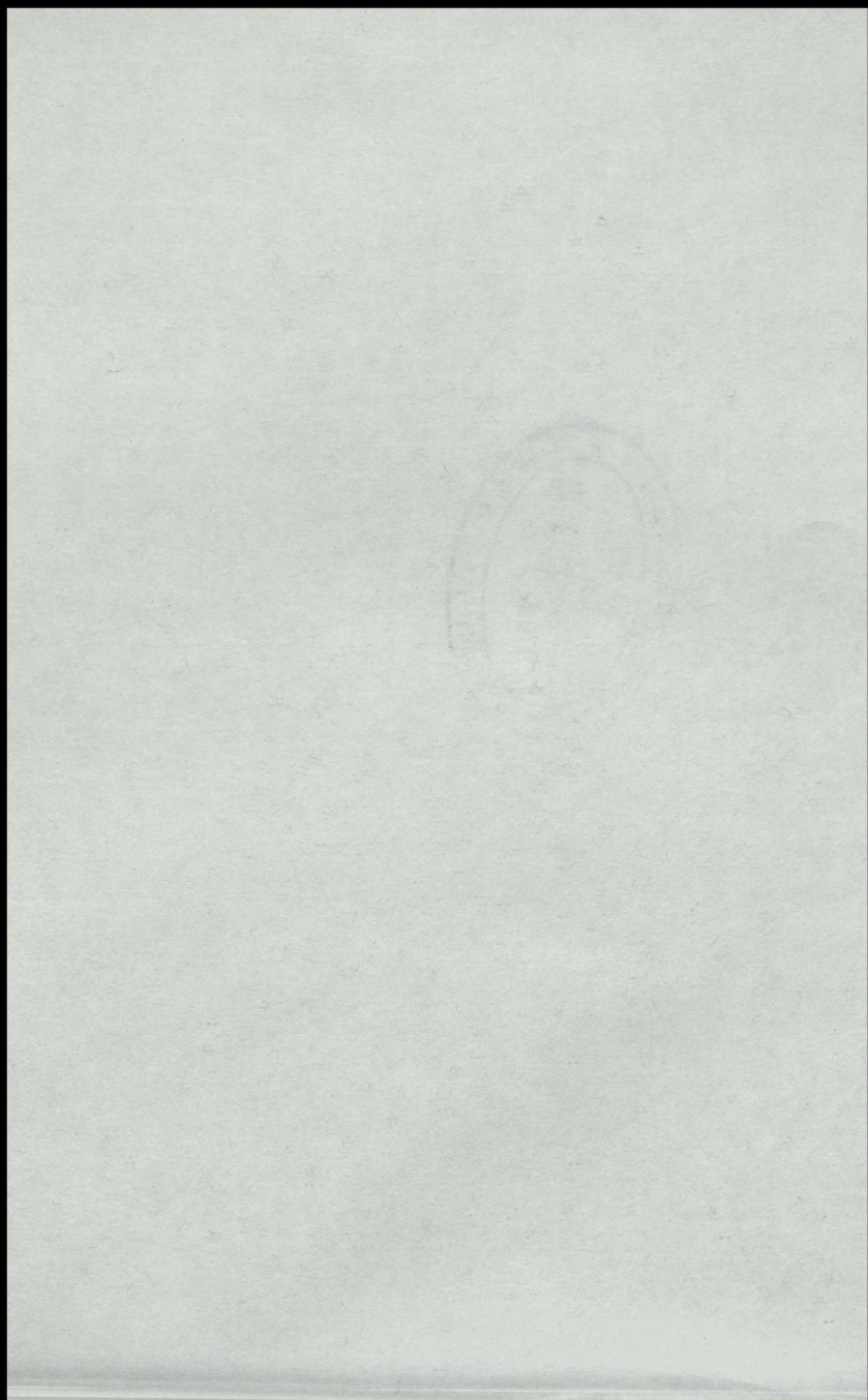
2000

Niniejszy materiał studyjny jest przeznaczony do wykorzystania na Wyższych Kursach Obronnych dla kierowniczej kadry administracji państwowej.

SPIS TREŚCI

I. Istota problemu	5
II. Regulacje prawne dotyczące problematyki gospodarczo-obronnej	8
III. Zadania ogniw gospodarczo-obronnych województwa	17
IV. Zadania organów administracji rządowej w zakresie tworzenia warunków przetrwania ludności w sytuacjach kryzysu i wojny	20

I. ISTOTA PROBLEMU

Zadania gospodarczo-obronne, realizowane we wszystkich sferach szeroko rozumianej gospodarki, polegają na wykonywaniu w czasie pokoju przedsięwzięć mających na celu przygotowanie potencjału ekonomiczno-obronnego do funkcjonowania podczas podwyższania gotowości obronnej państwa (w tym zwłaszcza w okresie mobilizacji gospodarczej) oraz w czasie wojny.

Przedsięwzięcia te obejmują w szczególności:

1) tworzenie warunków do powiększenia możliwości przemysłu zbrojeniowego w zakresie zaspokajania mobilizacyjnych i wojennych potrzeb sił zbrojnych i organów bezpieczeństwa wewnętrznego;

2) przygotowanie wybranych elementów infrastruktury kraju do funkcjonowania w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny (łączność, transport);

3) gromadzenie i utrzymywanie rezerw państwowych, służących ubezpieczeniu podstawowych sektorów gospodarki narodowej w przypadku zakłóceń w dostawach strategicznych surowców i materiałów;

4) tworzenie warunków mających na celu zapewnienie ludności możliwości przetrwania w sytuacjach spowodowanych zagrożeniami o charakterze militarnym i nie militarnym;

5) wykonywanie przedsięwzięć inwestycyjnych służących ochronie załóg pracowniczych i ludności przed skutkami oddziaływania czynników rażących;

6) organizowanie i tworzenie systemów ostrzegania i powiadamiania o zagrożeniach oraz usuwania ich skutków;

7) budowa i modernizacja stanowisk kierowania;

8) inne przedsięwzięcia.

Tworzenie warunków do powiększenia możliwości przemysłu zbrojeniowego polega w szczególności na utrzymywaniu w stałej sprawności technicznej i eksploatacyjnej linii produkcyjnych i remontowych w zakładach przemysłu zbrojeniowego, nie wykorzystywanych w okresie bieżącej działalności przedsiębiorstwa, służących

powiększeniu zdolności wytwórczych i usługowych w okresie podwyższenia gotowości obronnej państwa. Struktura i wielkość tzw. nieczynnych mocy produkcyjnych wynika z zadań obligatoryjnych ustalonych w Centralnym Programie Mobilizacji Gospodarki.

Przygotowanie wybranych elementów infrastruktury kraju do funkcjonowania w okresie zagrożenia i wojny obejmuje planowanie i realizację potrzeb obronnych formułowanych przez Siły Zbrojne RP oraz organy bezpieczeństwa wewnętrznego. Potrzeby te dotyczą w szczególności:

- budowy przejść, przepraw przez przeszkody wodne,
- dojazdy do przewidywanych miejsc koncentracji wojsk,
- przewozy żołnierzy i sprzętu,
- przystosowanie portów morskich do potrzeb wojsk,
- budowa i utrzymywanie drogowych odcinków lotniskowych dla potrzeb Wojsk Lotniczych,
- budowa przyłączy linii telefonicznych specjalnych do systemów łączności cywilnej,
- uwzględnianie aspektów obronnych w planach i programach przestrzennego zagospodarowania kraju.

Gromadzenie i utrzymywanie rezerw państwowych ma na celu zapewnienie siłom zbrojnym oraz organom bezpieczeństwa wewnętrznego źródeł zaopatrzenia w żywność oraz paliwa płynne w okresie ich mobilizacyjnego rozwijania i w czasie wojny. Rezerwy te służą ponadto zabezpieczeniu możliwości zaopatrzenia rynku w podstawowe artykuły żywnościowe oraz paliwa płynne w przypadku zakłóceń w ich dostawach, spowodowanych przyczynami politycznymi, ekonomicznymi, czy też zdarzeniami nadzwyczajnymi. Ponadto, rezerwy materiałów i surowców strategicznych, np. dla przemysłu chemicznego czy też metalurgicznego spełniają istotną rolę w zapewnieniu ciągłości funkcjonowania strategicznych branż przemysłu krajowego.

Tworzenie warunków mających na celu zapewnienie ludności możliwości przetrwania w sytuacjach zagrożeń obejmuje w szczególności:

- organizowanie systemu ochrony zdrowia oraz niesienia pomocy

w warunkach zagrożeń spowodowanych czynnikami militarnymi oraz niemilitarnymi,

- tworzenie systemu opieki i edukacji dzieci i młodzieży w warunkach wojennych,
- organizowanie systemu zaopatrzenia ludności w produkowane artykuły żywnościowe oraz przemysłowe powszechnego użytku,
- gromadzenie i utrzymywanie środków ochrony osobistej.

Wykonywanie przedsięwzięć inwestycyjnych służących ochronie załóg pracowniczych i ludności przed skutkami oddziaływania czynników rażących polega na budowie, rozbudowie, modernizacji ukryć, szczelin i obiektów schronowych, usytuowanych zarówno w zakładach pracy jak i w osiedlach mieszkaniowych. Zadanie to obejmuje również wyposażenie tych obiektów w materiały i środki umożliwiające przebywanie w nich osób przez dłuższy czas.

Organizowanie i tworzenie systemów ostrzegania i alarmowania ma na celu głównie zapewnienie władzom miejscowym możliwości uprzedzania społeczności lokalnych o zagrożeniach mogących wystąpić na danym terenie oraz przekazywanie informacji o sposobach postępowania w takich sytuacjach. Szczególne znaczenie ma tu działalność zmierzająca do integracji systemów zarówno w układzie rodzajowym, jak i terytorialnym.

Budowa i modernizacja stanowisk kierowania obejmuje zarówno przedsięwzięcia inwestycyjne związane z nowymi i istniejącymi obiektami, jak również modernizacyjne, polegające głównie na ich wyposażaniu w nowoczesne systemy kierowania podległymi służbami oraz nadzorowanymi dziedzinami życia społecznego i gospodarczego. Dotyczy to wszystkich szczebli kierowania od centralnego począwszy, aż do szczebla terenowego organu samorządowego.

II. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE PROBLEMATYKI GOSPODARCZO-OBRONEJ

Ustawy

I. Ustawa z dnia 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP (DzU z 92 r. nr 4, poz. 16 - z późn. zm.).

art. 2 – Umacnianie obronności RP, przygotowanie ludności i mienia narodowego na wypadek wojny oraz wykonywanie innych zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony, należy do wszystkich organów władzy i administracji rządowej oraz innych organów i instytucji państwowych, organów samorządu terytorialnego, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych, organizacji społecznych, a także do każdego obywatela w zakresie określonym w ustawach.

art. 17.1.6 – Terenowymi organami obrony cywilnej są wojewodowie, starostowie, wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast).

art. 17.1.7 – Do zakresu działania szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin należy kierowanie oraz koordynowanie przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej przez instytucje państwowe, przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne oraz organizacje społeczne działające na ich terenie.

art. 18.1 – Zadania wykonywane w ramach powszechnego obowiązku obrony przez organy, podmioty, jednostki organizacyjne oraz wymienione w art. 2 określają ustawy i wydane na ich podstawie akty prawne właściwych organów.

art. 18.3 – Ministrowie organizują wykonywanie zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony przez podległe ministerstwa, podporządkowane i nadzorowane jednostki organizacyjne oraz przedsiębiorców, dla których są organami założycielskimi.

art. 18.4 – Wojewodowie organizują wykonywanie zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony przez urzędy wojewódzkie, podporządkowane i nadzorowane jednostki organizacyjne oraz przedsiębiorców, dla których są organami założycielskimi, a ponadto przez

organy samorządu terytorialnego, organizacje społeczne oraz przedsiębiorców nie będące jednostkami organizacyjnymi podporządkowanymi lub nadzorowanymi przez ministrów.

2. Ustawa z dnia 25.09.1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (DzU z 1991 r. nr 18, poz. 80 - z późn. zm.).

art. 60.1 – Organ założycielski ma prawo nałożyć na przedsiębiorstwo obowiązek wprowadzenia do planu przedsiębiorstwa zadania lub wyznaczyć przedsiębiorstwu zadanie poza planem, jeżeli jest to niezbędne ze względu na potrzeby obrony kraju, w wypadku klęski żywiołowej bądź w celu wykonania zobowiązań międzynarodowych.

art. 60.2 – W wypadku określonym w ust. 1 organ założycielski zapewnia przedsiębiorstwu środki niezbędne do wykonania nałożonego na przedsiębiorstwo zadania.

art. 60.3 – Wykonanie zadania następuje na podstawie umowy zawartej między przedsiębiorstwem a jednostką organizacyjną wskazaną przy nakładaniu zadania.

3. Ustawa z dnia 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (DzU z 1996 r. nr 13, poz. 74 - z późn. zm.).

art. 8.1 – Ustawy mogą nakładać na gminę obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

art. 8.2 – Zadania z zakresu administracji rządowej, gmina może wykonywać również na podstawie porozumienia z organami tej administracji.

art. 8.3 – Gmina otrzymuje środki finansowe w wysokości koniecznej do wykonania zadań, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Ustawa z dnia 5.06.1998 r. o administracji rządowej w województwie (DzU z 1998 r. nr 91, poz. 577).

art. 15 – Wojewoda jako przedstawiciel Rady Ministrów odpowiada za wykonywanie polityki rządu na obszarze województwa, a w szczególności:

4) zapewnia współdziałanie wszystkich jednostek organizacyjnych administracji rządowej i samorządowej działających na obszarze województwa i kieruje ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniom środowiska, bezpieczeństwa państwa i utrzymania porządku publicznego, ochrony praw obywatelskich, a także zapobiegania klęskom żywiołowym i innym nadzwyczajnym zagrożeniom oraz zwalczania i usuwania ich skutków na zasadach określonych w ustawach.

6) wykonuje i koordynuje zadania w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa, wynikające z odrębnych ustaw.

5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (DzU z 1998 r. nr 91 poz. 578).

art. 4.1 – Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

15) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,

16) ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,

20) obronności.

art. 7.1 – Ustawy określają przypadki, w których właściwe organy administracji rządowej mogą nałożyć na powiat obowiązek wykonywania określonych czynności w zakresie należącym do zadań powiatu, związanych z usuwaniem bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz z obronnością.

art. 7.2 – Jeżeli działania związane z usuwaniem zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz z obronnością przeprowadza się w ramach zorganizowanej akcji, nałożenie obowiązku może dotyczyć wykonania czynności, o których mowa w ust. 1, również poza terenem powiatu.

art. 7.3 – Za czynności, o których mowa w ust. 2, powiatowi przysługuje zwrot koniecznych wydatków i nakładów wraz z ustawowymi odsetkami od organu administracji, który nałożył obowiązek wykonania tych czynności.

6. Ustawa z dnia 17.05.1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw (DzU z 1990 r. nr 34, poz. 198).

Ustawa ta określa m.in. zadania, które przypisane zostały samorządom terytorialnym, zamieszczone wcześniej w ustawie o powszechnym obowiązku obrony RP.

art. 3 pkt 7 lit:

a) przygotowanie ludności i mienia komunalnego na wypadek wojny oraz innych zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony, określonych w ustawach (art. 2),

b) organizowanie wykonywania przez jednostki organizacyjne gminy zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony, w tym ustalenie zadań szczegółowych oraz trybu ich realizacji (art. 16 ust. 3 i 4),

c) uwzględnianie postulatów dotyczących potrzeb Sił Zbrojnych i obrony cywilnej, przekazywanych przez organy wojskowe upoważnione przez Ministra Obrony Narodowej lub organy obrony cywilnej (art. 17),

j) tworzenie formacji obrony cywilnej (art. 141, ust. 3),

l) nakładanie obowiązków w ramach powszechnej samoobrony ludności (art. 178 ust. 2).

art. 38 – W ustawie z dnia 12.11.1985 r. o zmianach w organizacji oraz zakresie działania niektórych naczelnych i centralnych organów administracji państwowej, art. 7 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

4. Minister - Szef Urzędu Rady Ministrów realizuje zadania przewidziane w odrębnych ustawach dla ministra właściwego do spraw administracji.

7. Ustawa z dnia 31.01.1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (DzU z 1992 r. nr 6, poz. 27 - z późn. zm.).

art. 10 – Wydatki związane z realizacją zadań przedsiębiorstw państwowych w zakresie obronności kraju, wynikających z przepisów ustawy z dnia 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP (...) oraz z innych przepisów ustawowych, z wyjątkiem wydatków

ponoszonych na podstawie odrębnych przepisów wydawanych przez Radę Ministrów i Komitet Obrony Kraju (...) ze środków budżetowych - obciążają koszty działalności przedsiębiorstw państwowych.

8. Ustawa z dnia 30.05.1996 r. o rezerwach państwowych oraz zapasach obowiązkowych paliw (DzU nr 90, poz. 404 - z późn. zm.).

9. Ustawa z dnia 30.08.1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (DzU nr 118, poz. 561).

art. 20 ust. 1 – Nadzór nad spółką powstałą w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego w zakresie zadań obronnych sprawuje organ, który nałożył te zadania.

art. 20 ust. 2 – Finansowanie zadań z zakresu powszechnego obowiązku obrony następuje na zasadach określonych dla przedsiębiorstw państwowych.

10. Ustawa z dnia 22.01.1999 r. o ochronie informacji niejawnych (DzU nr 11, poz. 95).

Rozporządzenia Rady Ministrów

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3.04.1993 r. w sprawie reklamowania osób od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny (DzU z 1993 r. nr 29, poz. 134 z późn. zm).

2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20.07.1993 r. w sprawie określenia organów właściwych do nakładania niektórych obowiązków i zadań niezbędnych na potrzeby obronności państwa oraz zasad odpłatności za wykonywanie tych zadań i przeprowadzenia kontroli ich realizacji (DzU z 1993 r. nr 69, poz. 331 - z późn. zm.).

3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6.09.1993 r. w sprawie świadczeń na rzecz obrony (DzU z 1993 r. nr 85, poz. 397).

par. 12 ust. 1 – Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) opracowuje osobny plan świadczeń osobistych oraz etatowych i doraźnych świadczeń rzeczowych przewidzianych do wykonania w razie ogłoszenia mobilizacji lub wybuchu wojny.

par. 12 ust. 2 – Podstawę opracowania planu stanowią wnioski:

2) organów obrony cywilnej w odniesieniu do świadczeń wykonywanych na rzecz obrony cywilnej.

4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28.09.1993 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw i gmin oraz zasad i trybu kierowania, a także koordynowania przez nich przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej (DzU z 1993 r. nr 91, poz. 420).

5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28.09.1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (DzU z 1993 r. nr 91, poz. 421).

6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28.09.1993 r. w sprawie obrony cywilnej (DzU z 1993 r. nr 93, poz. 429).

rozdz. I par. 1 ust. 1 – Zadania obrony cywilnej mające na celu ochronę ludności, zakładów pracy, urządzeń użyteczności publicznej i dóbr kultury oraz ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny, obejmują w szczególności:

- 1) wykrywanie zagrożeń oraz ostrzeganie i alarmowanie,
- 2) organizowanie ewakuacji ludności,
- 3) przygotowanie budowli ochronnych,
- 4) zaopatrywanie ludności w sprzęt i środki ochrony indywidualnej,
- 6) organizowanie i prowadzenie akcji ratunkowych,
- 7) udzielanie poszkodowanym pomocy medycznej,
- 8) walkę z pożarami,

- 9) przygotowanie oraz prowadzenie likwidacji skażeń i zakażeń,
- 10) ochronę żywności i innych dóbr niezbędnych do przetrwania,
- 11) organizowanie doraźnych pomieszczeń i zaopatrzenia dla poszkodowanej ludności,
- 12) doraźną pomoc w przywracaniu i utrzymaniu porządku w strefach dotkniętych klęskami (...).

roz. 1 par. 1 ust. 2 – Zadania obrony cywilnej w czasie pokoju obejmują:

- 2) działalność szkoleniową i upowszechniającą w zakresie problematyki obrony cywilnej,

- 3) przygotowanie ludności do uczestnictwa w powszechnej samoobronie.

roz. 1 par. 28 ust. 1 – Ochrona żywności i innych dóbr niezbędnych do przetrwania ludności polega na określeniu ich minimalnego zapasu, gwarantującego przeżycie ludności oraz funkcjonowanie zakładu pracy, gminy, województwa i państwa, planowym gromadzeniu i rozśrodkowaniu ich zasobów, w tym w gospodarstwach domowych, a także ratowaniu ich przed zniszczeniem lub skażeniami, w przypadku wystąpienia zagrożeń.

roz. 1 par. 28 ust. 2 – Ochronę żywności i innych dóbr niezbędnych do przetrwania planują i organizują organy administracji państwowej, organy samorządu terytorialnego i podmioty gospodarcze, stosownie do ustaleń właściwych ministrów.

roz. 2 par. 41 ust. 2 – Organy samorządu terytorialnego uwzględniają w swojej działalności realizację zadań obrony cywilnej mającej na celu zapewnienie ochrony ludności gminy przed niebezpieczeństwami wynikającymi z działań wojennych, klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska.

Uchwały Rady Ministrów

1. Uchwała nr 59/96 z dnia 30.05.1996 r. w sprawie Centralnego Programu Mobilizacji Gospodarki na lata 1996-2000 (niepublikowana).

Pozostałe akty prawne

1. Zarządzenie nr W/333/01260 Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 29.10.1984 r. w sprawie wprowadzenia do użytku wykazów należności artykułów przeznaczonych do wyposażenia jednostek służby zdrowia organizowanych na czas wojny wraz z późniejszymi zmianami (niepublikowane).

2. Zarządzenie nr W/0250/84 Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 6.02.1984 r. w sprawie rozmieszczenia kadr medycznych w zakładach służby zdrowia i opieki społecznej na okres wojny (niepublikowane).

3. Zarządzenie nr 56/83 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29.06.83 r. w sprawie zasad, trybu i sposobu przyjmowania, przewożenia, wydawania i ochrony dokumentów oraz innych przedmiotów zawierających tajemnicę państwową (niepublikowane).

4. Wytyczne Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 24.01.1995 r. w sprawie udostępnienia danych i informacji niezbędnych do opracowania projektu CPMG-2000 oraz resortowych i wojewódzkich programów mobilizacji gospodarki (niepublikowane).

pkt 1 – Główny Urząd Statystyczny oraz Wojewódzkie Urzędy Statystyczne udostępniają dane i informacje niezbędne do opracowania CPMG-2000 oraz resortowych i wojewódzkich programów mobilizacji gospodarki.

pkt 2 – Z wnioskami o udostępnienie danych występują (...) wojewodowie, Szefowie Wojewódzkich Inspektoratów Obrony Cywilnej, Szefowie Wojewódzkich Sztabów Wojskowych - do Wojewódzkich Urzędów Statystycznych.

pkt 3 – Zakres udzielanych informacji, w tym również danych jednostkowych, obejmuje:

a) potencjał obronno-ekonomiczny podstawowych działów gospodarki narodowej,

b) zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych ludności:

- zapotrzebowanie w artykuły żywnościowe,
- zapotrzebowanie na wodę pitną,
- zapotrzebowanie w artykuły powszechnego użytku,
- zapotrzebowanie w paliwa i energię,
- opieka medyczna,
- usługi transportowe,
- system oświaty;

c) wykaz podmiotów gospodarczych i jednostek organizacyjnych, prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa, produkujących wyroby o podstawowym znaczeniu gospodarczo-obronnym;

d) wykaz taboru transportowego województwa.

pkt 7 – Do opracowania informacji należy wyznaczyć pracowników posiadających upoważnienia do tajemnicy służbowej, a jeżeli wymaga tego treść informacji, również do tajemnicy państwowej.

pkt 8 – Funkcję ogólnej koordynacji i nadzoru nad realizacją przekazywanych danych do opracowania CPMG-2000 oraz rpmg i wpmg, sprawuje Biuro Spraw Obronnych Głównego Urzędu Statystycznego.

III. ZADANIA OGNIW GOSPODARCZO-OBRONNYCH WOJEWÓDZTWA

1. W razie kryzysu polityczno-militarnego stwarzającego pośrednie zagrożenia wojenne:

1) przygotowanie się do uruchomienia i częściowego uruchomienia świadczeń osobistych i rzeczowych niezbędnych do rozwinięcia sił zbrojnych i elementów systemu kierowania państwem,

2) przygotowanie się do selektywnej realizacji zadań wynikających z programu mobilizacji gospodarki w zakresie dostaw i usług na rzecz sił zbrojnych i ogniw pozamilitarnych,

3) przygotowanie się do militaryzacji wybranych jednostek wykonujących zadania o szczególnym znaczeniu dla obrony państwa,

4) zabezpieczenie obiektów gospodarki narodowej, mobilizacyjnego rozwinięcia określonych jednostek sił zbrojnych oraz formacji resortu spraw wewnętrznych,

5) przygotowanie wybranych podmiotów gospodarczych do realizacji zadań produkcyjnych i usługowych ujętych w programie mobilizacji gospodarki, a także sprzętu, środków transportu, wydzielanych na potrzeby mobilizacyjne sił zbrojnych,

6) przygotowanie do ewakuacji zakładów rezerw państwowych, bazy szpitalnej, ludności z prawdopodobnych rejonów zagrożeń,

7) przygotowanie do funkcjonowania obiektów i infrastruktury gospodarczej w warunkach ograniczonych dostaw i wymiany handlowej z zagranicą,

8) organizacja zabezpieczenia i przyspieszonego zakończenia strategicznie ważnych inwestycji,

9) przygotowanie środków i systemów łączności na potrzeby powszechnego ostrzegania i alarmowania oraz bazy szpitalnej do przyjmowania rannych i chorych,

10) przygotowania do selektywnych przejść gospodarki województwa na funkcjonowanie w warunkach wojennych (ograniczeń, reorganizacji).

2. W przypadku lokalnej (ograniczonej) agresji zbrojnej:

1) selektywne uruchomienie zadań wynikających z *Wojewódzkiego Programu Mobilizacji Gospodarki* oraz przygotowanie się do pełnego uruchomienia tego programu w zakresie zadań produkcyjno-usługowych,

2) realizacja świadczeń osobistych i rzeczowych, zabezpieczających mobilizacyjne rozwinięcie sił zbrojnych,

3) militaryzacja wybranych jednostek gospodarczych,

4) ewakuacja ludności, obiektów i urządzeń z terenów zagrożonych i zabezpieczenie ich funkcjonowania,

5) wprowadzenie priorytetu dla produkcji i remontów uzbrojenia i sprzętu dla potrzeb sił zbrojnych, resortu spraw wewnętrznych i obrony cywilnej,

6) wprowadzenie ograniczeń, na rzecz potrzeb wojennych, w komunikacji, łączności, środkach farmaceutycznych i artykułach medycznych, żywności,

7) wydzielenie na rzecz sił zbrojnych placówek służby zdrowia oraz miejsc zaopatrzenia w żywność i paliwa,

8) wzmożona ochrona obiektów i urządzeń na terenie całego kraju, ze szczególnym uwzględnieniem przeznaczonych do realizacji zadań *Programu Mobilizacji Gospodarki*.

3. W razie wojny powszechnej:

1) pełne zabezpieczenie rozwijania sił zbrojnych, formacji obrony cywilnej oraz jednostek przewidzianych do militaryzacji,

2) selektywne lub lawinowe uruchomienie WPMG,

3) ewakuację ludności, a także zakładów o szczególnym znaczeniu dla obronności z terenów zagrożonych działaniami bojowymi,

4) odtwarzanie infrastruktury zniszczonej na skutek działań wojennych,

5) priorytetowe uzupełnianie sił zbrojnych zasobami ludzkimi, zaopatrywanie w środki pola walki i sprzęt wojskowy, wspieranie logistyczne, świadczenia osobiste i rzeczowe,

6) zabezpieczenie potrzeb obrony cywilnej w zakresie sprzętu, materiałów i środków ochrony,

7) zaopatrywanie ludności w podstawowe produkty żywnościowe, nośniki energii, wodę, lekarstwa, usługi medyczne i komunikacyjne, a także zakwaterowanie,

8) odtwarzanie użyteczności obiektów strategicznych.

IV. ZADANIA ORGANÓW ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ W ZAKRESIE TWORZENIA WARUNKÓW PRZETRWANIA LUDNOŚCI W SYTUACJACH KRYZYSU I WOJNY

*(wg projektu ustawy o obowiązku wojskowym
i innych powinnościach obronnych)*

Ogólne zadania do realizacji przez organy administracji rządowej i samorządowej w okresie podwyższania gotowości obronnej państwa, w czasie kryzysów i wojny:

1) zaopatrzenie w artykuły żywnościowe, z uwzględnieniem ich reglamentacji oraz dystrybucji (sprzedaży),

2) zaopatrzenie w wodę pitną,

3) zaopatrzenie w artykuły przemysłowe powszechnego użytku z uwzględnieniem reglamentacji wybranego asortymentu,

4) zaopatrzenie w produkty naftowe z uwzględnieniem reglamentacji paliw samochodowych,

5) dostawy energii elektrycznej i surowców energetycznych (węgiel, gaz) dla celów komunalnych,

6) wykrywanie zagrożeń oraz ostrzegania i alarmowania ludności,

7) ewakuacja ludności z terenów uznanych za szczególnie zagrożone (okolic zapór i zbiorników wodnych, rejonów w pobliżu zakładów chemicznych, dużych zbiorników gazu i paliw płynnych) oraz z terenów przewidywanych działań zbrojnych własnych wojsk, wraz z planami rozmieszczenia w zastępczych miejscach zakwaterowania (szkoły, internaty, ośrodki wczasowo-wypoczynkowe itp.),

8) przygotowanie budowli ochronnych (schronów i ukryć) dla ludności oraz doraźnego przystosowania istniejących budowli do celów ochrony ludności przed skutkami działań wojennych,

9) zaopatrzenie ludności w sprzęt i środki ochrony indywidualnej,

10) organizacja likwidacji skażeń i zakażeń,

11) organizacja ochrony zdrowia,

12) zabezpieczenie województwa w usługi transportowe, obejmu-

jące przewozy pasażerskie i towarowe, z uwzględnieniem środków transportu kolejowego, drogowego i wodnego śródlądowego,

13) edukacja dzieci i młodzieży z uwzględnieniem kształcenia na poziomie podstawowym, zawodowym i średnim.

Zadania realizowane przez wojewodów.

1. Do zadań wojewodów w zakresie obronności należy organizowanie wykonywania zadań przez:

1) podległe i nadzorowane jednostki organizacyjne,

2) wojewódzkie organy samorządu terytorialnego, powiatowe organy samorządu terytorialnego i gminne organy samorządu terytorialnego, zwane dalej „organami samorządu terytorialnego”,

3) przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne prowadzące działalność na obszarze województwa.

2. Wojewodowie organizując wykonywanie zadań przez podmioty, o których mowa w ust. 1, w szczególności:

1) przygotowują komórki organizacyjne podległych i nadzorowanych urzędów oraz jednostek organizacyjnych do funkcjonowania w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny, w tym do działania na stanowiskach kierowania,

2) określają zasady i tryb przygotowania organów samorządu terytorialnego, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz organizacji społecznych, mających siedzibę lub prowadzących działalność na obszarze województwa do działania w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny,

3) tworzą warunki do funkcjonowania organów, urzędów i jednostek określonych w pkt. 1 i 2 w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny, ustalając w szczególności:

a) zasady i tryb opracowania niezbędnych dokumentów organizacyjno-kompetencyjnych w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny,

b) zasady i organizację wykonywania zadań obronnych na obszarze województwa, w tym związanych z wykonywaniem świadczeń w razie wprowadzenia wyższych stanów gotowości bojowej sił zbrojnych i mobilizacji,

c) zasady realizacji w trybie natychmiastowym przedsięwzięć związanych z osiąganiem przez siły zbrojne wyższych stanów gotowości bojowej i mobilizacyjnym rozwijaniem jednostek wojskowych oraz jednostek przewidzianych do militaryzacji,

d) organizację przewozów żołnierzy rezerwy powołanych do czynnej służby wojskowej w związku z osiąganiem wyższych stanów gotowości bojowej sił zbrojnych oraz rozplakatowanie obwieszczeń o powołaniu osób do czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny,

e) organizację obiegu informacji dotyczących gotowości organów, urzędów i jednostek organizacyjnych województwa do funkcjonowania w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny,

4) zapewniają:

a) uwzględnianie potrzeb obronnych w zakresie działania urzędu, jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych a także, we współdziałaniu z sejmikiem województwa, wymogów obronności w zagospodarowaniu przestrzennym województwa, w tym potrzeb sił zbrojnych,

b) planowanie środków finansowych na realizację zadań obronnych na administrowanym obszarze,

c) wykonywanie zadań w zakresie dostaw, usług i innych świadczeń na rzecz sił zbrojnych i jednostek organizacyjnych realizujących zadania na rzecz obrony państwa,

d) projektowanie i realizację przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym przewidzianych do wykorzystania w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny na potrzeby sił zbrojnych oraz ochrony osób i mienia przed skutkami wojny,

e) tworzenie i utrzymywanie rezerw państwowych na potrzeby obrony,

f) prowadzenie prac dotyczących przygotowań do przystosowania potencjału produkcyjnego i remontowego do realizacji zadań w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny,

g) organizowanie i nadzorowanie szkolenia obronnego we współdziałaniu z organami samorządu terytorialnego,

5) nadzorują wykonanie świadczeń osobistych i rzeczowych na obszarze województwa,

6) koordynują wykonywanie zadań obronnych na obszarze województwa, sprawują nadzór oraz zarządzają kontrole wykonywania tych zadań, a także składają sprawozdania w tym zakresie Prezesowi Rady Ministrów,

7) uczestniczą w opracowaniu Centralnego Programu Mobilizacji Gospodarki w części dotyczącej województwa oraz opracowują Wojewódzki Program Mobilizacji Gospodarki, a także organizują przygotowania do realizacji tych programów,

8) organizują wykonywanie zadań w zakresie obrony cywilnej na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

3. Wojewodowie występują z wnioskami do Prezesa Rady Ministrów o objęcie przygotowaniem do militaryzacji wybranych jednostek organizacyjnych, a także nadzorują i koordynują przygotowania organizacyjno-mobilizacyjne w zakresie militaryzacji na obszarze województwa.

4. Wojewodowie tworzą w strukturach urzędów wojewódzkich wydziały do spraw obronnych.

Zadania realizowane przez samorząd województwa.

Samorząd województwa wykonuje zadania dotyczące obronności o charakterze wojewódzkim, w szczególności:

1) uwzględnia:

a) potrzeby obronne w realizacji zadań publicznych samorządu województwa i samorządowych jednostek organizacyjnych,

b) potrzeby obronności w planie przestrzennego zagospodarowania województwa, w tym potrzeby sił zbrojnych,

c) w budżecie województwa niezbędne środki finansowe na realizację zadań obronnych na obszarze województwa, w tym stosownie do planów, o których mowa w art. 228 ust. 2 pkt 4 lit. b,

2) wykonuje zadania w zakresie dostaw, usług i innych świadczeń na rzecz obronności państwa wynikające z programów mobilizacji gospodarki,

3) projektuje i realizuje przedsięwzięcia o charakterze inwestycyj-

nym przewidziane do wykorzystania w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny na obszarze województwa dla potrzeb sił zbrojnych oraz ochrony ludności i mienia przed skutkami wojny,

4) kształtuje i kultywuje świadomość patriotyczną i obronną mieszkańców województwa,

5) organizuje i nadzoruje szkolenie obronne pracowników urzędu i samorządowych jednostek organizacyjnych oraz współdziała w tym zakresie z wojewodą,

6) koordynuje wykonywanie zadań obronnych, sprawuje nadzór nad realizacją tych zadań oraz zarządza kontrolę ich wykonania, współdziałając w tym zakresie z wojewodą,

7) organizuje wykonanie zadań w zakresie obrony cywilnej na zasadach określonych w odrębnych przepisach,

8) w strukturze urzędu marszałkowskiego tworzy się komórkę do spraw obronnych.

Zadania realizowane przez samorząd powiatowy.

Samorząd powiatowy wykonuje zadania dotyczące obronności o charakterze powiatowym, w szczególności:

1) uwzględnia:

a) potrzeby obronne w realizacji zadań publicznych powiatu,

b) w budżecie powiatu środki finansowe na realizację zadań obronnych na obszarze powiatu,

2) wykonuje zadania w zakresie dostaw, usług i innych świadczeń na rzecz obronności państwa wynikające z programów mobilizacji gospodarki,

3) uczestniczy w opracowywaniu wojewódzkiego programu mobilizacji gospodarki,

4) współdziała z organami gmin oraz z komendantami wojskowych komend uzupełnień w sprawach dotyczących zapewnienia potrzeb mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych oraz pozamilitarnych ogniw systemu obronnego,

5) projektuje i realizuje przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym przewidziane do wykorzystania w czasie zewnętrznego zagrożenia

nia bezpieczeństwa państwa i wojny dla potrzeb sił zbrojnych oraz ochrony ludności i mienia przed skutkami wojny,

6) kształtuje i kultywuje świadomość patriotyczną i obronną mieszkańców powiatu,

7) organizuje i nadzoruje szkolenie obronne pracowników starostwa i samorządowych jednostek organizacyjnych oraz współdziała w tym zakresie z wojewodą,

8) koordynuje wykonywanie zadań obronnych, sprawuje nadzór nad realizacją tych zadań oraz zarządza kontrolę ich wykonania w organach samorządu powiatu i samorządowych jednostkach organizacyjnych, współdziałając w tym zakresie z wojewodą,

9) organizuje wykonywanie zadań w zakresie obrony cywilnej na zasadach określonych w odrębnych przepisach,

10) w strukturze organizacyjnej starostwa tworzy się komórkę organizacyjną do spraw obronnych.

Zadania realizowane przez gminę.

1. Do zadań gminy w zakresie obronności należy w szczególności:

1) przygotowanie organów gminy, urzędu gminy, jednostek organizacyjnych, w tym przedsiębiorstw do funkcjonowania w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny,

2) realizacja w trybie natychmiastowym przedsięwzięć na rzecz sił zbrojnych, w tym związanych z mobilizacyjnym rozwinięciem jednostek wojskowych i jednostek przewidzianych do militaryzacji,

3) przechowywanie i doręczanie dokumentów powołania oraz organizowanie i wykonywanie przewozów żołnierzy rezerwy, powoływanych do czynnej służby wojskowej w trybie natychmiastowego stawiennictwa z wyznaczonych punktów zbiórek do jednostek wojskowych,

4) rozplakatowanie obwieszczeń o powołaniu osób do czynnej służby wojskowej w razie zarządzenia mobilizacji i w czasie wojny,

5) wykonywanie przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym przewidzianych do wykorzystania w czasie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny na potrzeby ochrony osób i mienia przed skutkami wojny,

6) opracowywanie planu świadczeń osobistych i rzeczowych wykonywanych na rzecz obronności,

7) organizowanie szkolenia obronnych organów gminy, pracowników urzędu gminy oraz kierownictwa jednostek organizacyjnych i przedsiębiorstw tworzonych przez gminę,

8) organizowanie wykonywania zadań w zakresie obrony cywilnej na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

2. Do zadań gminy w zakresie obronności należy prowadzenie nadzoru i kontroli oraz składanie sprawozdań w tym zakresie wojewodzie w terminach przez niego określonych.

3. Zdania, o których mowa w ust. 1, finansowane są z budżetu państwa.

Zadania realizowane przez przedsiębiorców.

1. Przedsiębiorcy i inne jednostki organizacyjne są zobowiązane do wykonywania zadań produkcyjnych i świadczenia usług na rzecz obronności niezbędnych do zapewnienia zewnętrznego bezpieczeństwa państwa.

2. Zadania przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych w zakresie obronności określają, w drodze decyzji administracyjnych, organy administracji rządowej i samorządowej.

3. Na podstawie prawomocnej decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 2, organ, który wydał decyzję oraz wykonawca zadań są zobowiązani do zawarcia umowy pisemnej określającej zakres zadania, termin jego wykonania oraz sposób wykonania i finansowania zadania.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, organy rządowe i samorządowe upoważnione do wydawania decyzji i organy właściwe do rozpatrywania odwołań, a także warunki i tryb zawierania umów, o których mowa w ust. 3.

Zasady realizacji zadań obronnych.

1. Powszechność wykonywania obowiązku świadczeń na potrzeby obrony państwa.

2. Nakładanie obowiązku wykonywania zadań obronnych wyłącznie przez organy uprawnione.

3. Organ nakładający obowiązek świadczeń ponosi koszty ich realizacji.

4. Rekompensata finansowa za ponoszone przez wykonawców zadań uzasadnione koszty ich realizacji.

5. Umowa cywilno-prawna jako forma prawna określająca warunki świadczeń na potrzeby obrony państwa (z uwzględnieniem instytucji odwoławczych). Obowiązek zawierania umów.

6. Preferencje dla przedsiębiorców realizujących zadania obronne.

7. Ustanawianie przymusowej dzierżawy lub przymusowego zarządu nad podmiotem obowiązany do świadczeń na potrzeby obrony po wprowadzeniu wyższych stanów gotowości obronnej państwa.

